

Länsstyrelsen i Blekinge läns föreskrifter om Skyddsföreskrifter Västra Näs i Sölvesborgs kommun;

10FS 2024:23

Utkom från trycket
den 25 september 2024

beslutade den 24 september 2024.

Beslut

Med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken beslutar länsstyrelsen att inrätta vattenskyddsområde för vattentäkten i Västra Näs, Sölvesborgs kommun, med den omfattning som framgår av bifogad karta, bilaga 1. Med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken beslutar länsstyrelsen att nedan angivna skyddsföreskrifter ska gälla inom skyddsområdet.

Detta beslut ersätter tidigare beslut från 06 06 1974 om vattenskyddsområde för Västra Näs N:r 37. skyddsområde och allmänna föreskrifter för grundvattentäkt i Västra Näs i Sölvesborgs kommun. I övrigt gäller oförändrat dom om vattenuttag DVA 43/1974 meddelad 30 maj 1974.

Med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken beslutar länsstyrelsen att nedan angivna skyddsföreskrifter ska gälla inom skyddsområdet.

Föreskrifterna gäller omedelbart, även om de överklagas.

Skyddsföreskrifter

Nedan angivna föreskrifter gäller inom det skyddsområde som angivits på upprättad skyddsområdeskarta. Dessa föreskrifter gäller omedelbart. Skyddsområdet är indelat i primär, sekundär och tertiär zon. I övrigt ska iaktas vad som gäller enligt miljöbalken (1998:808) med tillhörande förordningar.

Definitioner

Anläggningsändamål: avser användning av material för att skapa till exempel vägar, järnvägar, parkeringsplatser och bullervallar.

Avfall: avser varje föremål, ämne eller substans som ingår i en avfallskategori och som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med enligt 15 kap. 1 § miljöbalken samt avfallsförordningen 2020:614.

Avloppsvatten: avser spillvatten eller annan flytande orenlighet, vatten som används för kylning, vatten som avleds för sådan avvattning av mark inom detaljplan som inte görs för en viss eller vissa fastigheters räkning eller vatten som avleds för avvattning av en begravningsplats, enligt 9 kap. 2 § miljöbalken.

Brandfarlig vätska: avser vätska med flampunkt som är lika med eller lägre än 100°C. Exempel på brandfarliga vätskor är bensin, eldningsolja, E85, alkoholer och många lösningsmedel.

Borrning: avser rördrivning, undersökningsborrning, geotekniska undersökningar samt jämförbara typer av borrhningsarbeten i mark.

Dagvatten: är tillfälligt förekommande, avrinnande vatten på markytan eller på en konstruktion. Dagvatten som avleds inom detaljplan, som inte görs enbart för en viss eller vissa fastigheters räkning, är i 9 kap. 2 § miljöbalken definierat som avloppsvatten och är vid utsläpp miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 1 § miljöbalken.

Gödselanläggning: avser lagringsutrymme och tillhörande uppsamlingsanordning för stallgödsel och andra organiska ämnen som kan användas som gödselmedel enligt Jordbruksverkets föreskrifter och allmänna råd SJVFS 2021:37 om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.

Hantering: enligt 14 kap. 2 § miljöbalken avser tillverkning, bearbetning, behandling, transport, omhändertagande, användning, förpackning, förvaring, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse, avledning och därmed jämförbara förfaranden inklusive spridning.

Husbehovstäkt: avser att på den egna brukningsenheten göra uttag av material som endast är menade att användas där för eget behov.

Kemiskt bekämpningsmedel: avser kemiska produkter innehållande växtskyddsmedel och biocider. En kemisk produkt som är avsedd att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom. Kombinationsgödsel som innehåller bekämpningsmedel betraktas som kemiskt bekämpningsmedel.

Miljöfarlig verksamhet: avser sådan verksamhet som klassificeras i Miljöprövningsförordningen (2013:251) samt i Förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsa (1998:899).

Motordrivet fordon: avser ett fordon som för framdrivande är försett med motor. Motordrivna fordon delas in i motorfordon, traktorer, motorredskap och terrängmotorfordon enligt lagen SFS 2001:599 om vägtrafikdefinitioner.

Permanent upplag av: timmer, GROT, bark, flis, spån, bränslepellets och jämförbara produkter avser högar av material vars sammanlagda volym är större än 100 m³s (stjälpt kubikmeter, yttervolym) som läggs öppet utan nederbördsskydd och direkt på marken och som ligger längre än ett år.

Petroleumprodukt: avser en vätska som utgör en blandning av olika kolväten. Exempel på petroleumprodukter är bensin, diesel och eldningsolja.

Punktsanering: avser åtgärder som vidtas mot skadedjur som kan innebära störning eller kan vara skadlig för människors eller djurs hälsa och som inte är ringa eller tillfällig.

Schaktningsarbeten: avser sänkning av markytan till ett djup större än 1,5 meter eller på område större än 50 m².

Sekundärt skydd: avser anordning som säkerställer att vätska kan fångas upp från en läckande cistern eller annan behållare. Dubbelmantlad cistern anses som cistern med sekundärt skydd. En tät invallning är en annan typ av sekundärt skydd.

Stukalagring: avser en mellanlagring av fast gödsel på mark utomhus där gödseln läggs upp i en limpformad hög. Stukan är till för kompostering och är en tillfällig lagring.

Täktverksamhet: avser tagande av sten, grus, sand, matjord, torv eller därmed jämförbara nyttigheter för bortforsling eller lagring eller förädling på platsen.

Uppställning: avser parkering med en varaktighet över fyra timmar och att fordonet/maskinen har lämnats obevakat. Uppställning inom brukningscentrum anses ej vara obevakat. Med ett brukningscentrum avses en bebodd bostadsbyggnad som inte ligger långt ifrån ekonomibyggnaderna och lantbruksdriftens centrum i övrigt.

Växtnäringsämne: avser mineraliska gödselmedel, stallgödsel (fastgödsel, kletgödsel, flytgödsel samt urin), avloppsslam, vedaska samt övriga organiska gödselmedel, dock ej mikronäringsämnen eller gödsel från betande djur inom vattenskyddsområdet.

Yrkesmässig: avser sådan verksamhet som har en viss omfattning och varaktighet, samt ett objektivet fastställbart vinstsyfte och är av självständig karaktär. Verksamheten behöver dock inte vara vederbörandes huvudsysselsättning. Kravet på vinstsyfte avser att markera gränsdragningen mot hobbyverksamhet.

Ändring av befintlig verksamhet: avser byte eller komplettering av verksamhetsinriktning/branschklassning enligt miljöprövningsförordningen eller flytt av/utökning av befintlig verksamhet in i skyddsområdet.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

1§ Petroleumprodukter och brandfarliga vätskor

a) Primär skyddszon

Förbud mot all hantering av upp till 50 liter petroleumprodukter och brandfarliga vätskor som inte sker på ett sådant sätt att spill och läckage kan samlas upp och omhändertas.

Tillstånd krävs för att hantera en sammanlagd volym överstigande 50 liter petroleumprodukter och brandfarliga vätskor.

Undantag från tillstånd gäller för:

1. Transporter genom skyddszonen.
2. Användning av motorbränsle i maskiner och fordons egna tankar.

b) Sekundär skyddszon

Förbud mot all hantering av upp till 150 liter petroleumprodukter och brandfarliga vätskor som inte sker på ett sådant sätt att spill och läckage kan samlas upp och omhändertas.

Tillstånd krävs för hantering av en sammanlagd volym överstigande 150 liter petroleumprodukter och brandfarliga vätskor.

Undantag från tillstånd gäller för:

1. Transporter genom skyddszonen
2. Användning av motorbränsle i maskiner och fordons egna tankar.

2§ Motordrivna fordon och maskiner med förbränningsmotor

a) Primär och sekundär skyddszon

Förbud mot att ställa upp motordrivna fordon, maskiner med förbränningsmotor samt släp med innehåll av för människors hälsa eller miljön skadliga ämnen längre än 4 timmar.

Undantag från förbud gäller för:

1. Maskiner och fordon med en tank som rymmer max 50 liter bränsle.
2. Personbilar och husbilar som är eller har varit i trafik det senaste året.

Förbud mot att tvätta motordrivna fordon och arbetsmaskiner med varmvatten, högtryck eller tvättkemikalier på andra platser än i för ändamålet godkänd anläggning med olje- eller bensinavskiljare.

3§ Kemiska bekämpningsmedel

a) Primär skyddszon och sekundär skyddszon

Förbud utomhus för privatpersoner att hantera kemiska bekämpningsmedel.

Undantag från förbud gäller för:

1. Bekämpningsmedel med behörighetsklass 3.

Förbud mot all förvaring av kemiska bekämpningsmedel om den inte sker inomhus i torrt frostfritt utrymme med tätt och avloppslöst golv.

Förbud mot fyllning och rengöring av sprututrustning annat än på tät platta med anordning för uppsamling.

Tillstånd krävs för yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel.

Undantag från förbud och tillstånd gäller för:

1. Transporter och punktsanering mot ohyra och skadedjur som innebär olägenhet för människors eller djurs hälsa samt för svampbekämpning i byggnader.

4§ Växtnäringsämnen

a) Primär skyddszon

Förbud mot stupalagring av stallgödsel och andra organiska gödselmedel.

Tillstånd krävs för yrkesmässig spridning av växtnäringsämnen på annan mark än jordbruksmark och inom arealer vars sammanlagda yta är större än 1000 m².

Tillstånd krävs för ny gödselanläggning.

Anmälan krävs för ändring av befintlig gödselanläggning.

b) Sekundär skyddszon

Tillstånd krävs för yrkesmässig spridning av växtnäringsämnen på annan mark än jordbruksmark och inom arealer vars sammanlagda yta är större än 1000 m².

Anmälan krävs för ny gödselanläggning, eller ändring av befintlig gödselanläggning.

Anmälan krävs för stupalagring av stallgödsel och andra organiska gödselmedel och får ske under maximalt två veckor i direkt samband med spridning efter anmälan gjorts.

5§ Skogsbruk

a) Primär och sekundär skyddszon

Förbud mot permanenta upplag utomhus av timmer, GROT, bark, flis, spån, bränslepellets och därmed jämförbara produkter gäller för volymer som är större än 100 m³s (stjälpt kubikmeter).

Förbud mot att bevattna timmerupplag.

6§ Dagvatten**a) Primär och sekundär skyddszon**

Tillstånd krävs för att inrätta ny anläggning för infiltration av dagvatten.

Undantag från tillstånd gäller för:

1. Anläggningar för enbostadshus.

7§ Snö**a) Primär och sekundär skyddszon**

Förbud gäller upplag av snö från område utanför primär och sekundär skyddszon.

8§ Miljöfarlig verksamhet**a) Primär skyddszon**

Förbud mot att nyetablera en miljöfarlig verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt Miljöprövningsförordningen (2013:251) och som kan förorena yt- eller grundvatten.

Tillstånd krävs för tillstånds- eller anmälningspliktig ändring av befintlig verksamhet eller nyetablering av mindre verksamheter som varken är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen och som kan förorena yt- eller grundvatten.

b) Sekundär skyddszon och tertiär skyddszon

Tillstånd krävs för nyetablering och ändring av befintlig verksamhet, som är anmälningspliktig enligt Miljöprövningsförordningen (2013:251) och som kan förorena yt- eller grundvatten.

9§ Täktverksamhet, schaktningsarbeten och borrhning**a) Primär skyddszon**

Förbud mot nyetablering av täktverksamhet inklusive husbehovstäkt.

Förbud mot att använda massor för anläggningsändamål som kan förorena yt- och grundvatten.

Tillstånd krävs för pålning, spontning, underjordsarbete, borrhning, sprängning, utfyllnad och schaktningsarbeten på större djup än 1,5 m eller på en yta större än 50 m².

Undantag från tillstånd gäller för:

1. Arbeten för drift och underhåll av befintliga ledningar (vatten-, avlopps-, fjärrvärme-, el-, fiber- och teleledningar), vägar och täckdikningssystem.

b) Sekundär skyddszon

Förbud mot nyetablering av täktverksamhet.

Förbud mot att använda massor för anläggningsändamål som kan förorena yt- och grundvatten.

Tillstånd krävs för husbehovstäkter.

Tillstånd krävs för pålning, spontning, underjordsarbete, bormning, sprängning, utfyllnad och schaktningsarbeten på större djup än 1,5 m eller på en yta större än 50 m².

Undantag från tillstånd gäller för:

1. Arbeten för drift och underhåll för befintliga ledningar (vatten-, avlopps-, fjärrvärme-, el-, fiber- och teleledningar), vägar och täckdikningssystem.

c) Tertiär skyddszon

Tillstånd krävs för nyetablering av täktverksamhet.

10§ Energianläggningar och enskilda brunnar

a) Primär skyddszon

Förbud gäller anläggning av ny mark-, berg- och grundvattenvärmeanläggning.

Tillstånd krävs för anläggning av ny vattenbrunn för uttag av grundvatten eller ändring av befintlig anläggning.

b) Sekundär skyddszon

Tillstånd krävs för anläggning av ny mark-, berg- och grundvattenvärmeanläggning, samt ny vattenbrunn för uttag av grundvatten eller ändring av befintlig anläggning.

11§ Vaghållning

a) Primär och sekundär skyddszon

Förbud mot användning av kemiska bekämpningsmedel vid underhåll och nybyggnation av vägar.

Förbud mot upplag direkt på mark utan nederbördsskydd av asfalt, oljegrus, halkbekämpnings- eller dammbindningsmedel.

Tillstånd krävs för upplag av asfalt, oljegrus, halkbekämpnings- eller dammbindningsmedel på tät platta med nederbördsskydd.

Tillstånd krävs för spridning av dammbindningsmedel.

12§ Kemiska produkter

a) Primär och sekundär skyddszon

Förbud mot utomhusförvaring av kemiska produkter för hushållsförbrukning.

Anmälan krävs för förvaring av kemiska produkter som ska klassificeras och märkas enligt CLP-förordningen (EG) 1272/2008 om förvaring sker utöver vad som krävs för hushållets eget bruk.

Övergångsbestämmelser

Förbud, tillståndsplikt eller anmälningsplikt för befintliga verksamheter enligt dessa skyddsföreskrifter börjar gälla två år efter att beslutsmyndigheten fastställt skyddsföreskrifterna.

Allmänna bestämmelser

Påföljd

Den som med uppsåt eller av oaktsamhet orsakar en skada eller en risk för skada eller annan olägenhet i vattenskyddsområdet kan dömas till böter eller fängelse i högst två år enligt 29 kap 2a § MB.

Vattentäktsverksamhet

Huvudmannen för vattentäkten är undantagen skyddsföreskrifterna för utförande av drift och underhåll inom vattenskyddsområdet.

Tillstånd och anmälan

Tillståndsansökningar och anmälningar enligt dessa skyddsföreskrifter prövas av tillsynsmyndigheten. I de fall en verksamhet eller åtgärd kräver anmälan till tillsynsmyndigheten skall anmälan göras i god tid innan verksamheten startar eller åtgärden vidtas. Med god tid avses minst 6 veckor.

Utgångspunkten vid tillståndsprövning enligt dessa föreskrifter är att tillstånd skall meddelas om den sökta verksamheten kan uppvisa tillräckliga skyddsåtgärder för att säkerställa vattenskyddet. Tillstånd kan därför förenas med villkor som anses erforderliga för att undvika vattenförorening. Beslut i anmälningsärenden kan förenas med föreläggande om försiktighetsmått.

Tillståndsansökningar, anmälningar och beslut enligt dessa föreskrifter eller annan lagstiftning som berör skyddet av vattentäkten ska lämnas för kännedom till huvudmannen för vattentäkten.

Huvudmannen ska beredas tillfälle att avge yttrande innan beslut fattas i ärende som kan innebära risk för påverkan av vattentäkten.

Dispensmöjligheter

Länsstyrelsen får bevilja dispens från förbud i föreskrifterna om det finns särskilda skäl. Det framgår av 7 kap. 22 § miljöbalken (1998:808). Dispensen kan beviljas efter att hört berörda kommunala myndigheter. I beslut om dispens kan länsstyrelsen föreskriva särskilda villkor som anses nödvändiga för att skydda vattentäkten (16 kap. 2 § miljöbalken (1998:808)). Dispens får, enligt 7 kap. 26 § miljöbalken, meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillsyn

Tillsynen över verksamheter som bedrivs inom det aktuella vattenskyddsområdet utövas av Miljöförbundet Blekinge Väst.

Hänsynsregler

De allmänna hänsynsreglerna i miljöbalken gäller alla. De kan läsas i sin helhet i miljöbalkens 2 kapitel (1998:808). De har följande innebörd:

- Kunskapskravet innebär att du är skyldig att skaffa dig den kunskap som krävs för att veta hur din verksamhet påverkar människors hälsa och miljön, och hur du kan motverka negativa effekter.
- Försiktighetsprincipen innebär att du är skyldig att vidta skyddsåtgärder och försiktighetsmått samt tåla de begränsningar av verksamheten som skäligen kan behövas när det finns risk för negativ påverkan på människors hälsa eller miljön. Du ska använda bästa möjliga teknik.
- Produktvalsprincipen innebär att du ska byta ut de kemiska produkter som innebär risk för människors hälsa och för miljön mot mindre farliga alternativ, om det finns sådana.
- Lokaliseringsprincipen innebär att platsen och lokalen där verksamheten ska bedrivas måste vara lämplig från miljö- och hälsoskyddssynpunkt.
- Bevisbörderegeln innebär att du är skyldig att kunna visa att du följer miljöbalkens regler.

Dessutom ska en verksamhetsutövare utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången, skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Uppsättning av skyltar

Huvudmannen för vattentäkten ska tillse att informationsskyltar finns uppsatta på väl synlig plats invid vägar och vid huvudleder som leder in i och ut från skyddsområdet. Skyltningen ska utföras enligt de rekommendationer som givits ut av Naturvårdsverket.

För uppsättande av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 meter från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen SFS 1971:948 länsstyrelsens tillstånd. Inom vägområdet krävs tillstånd av väghållningsmyndighet enligt 43 § väglagen SFS 1971:948. Det är lämpligt att huvudmannen regelbundet informerar samtliga fastighetsägare och brukare inom skyddsområdet om här meddelade föreskrifter.

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage inom skyddsområdet som kan medföra risk för grundvattenförorening ska omedelbart anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom om tillbudet enligt 2 kap 1 och 5§ samt 2 kap 4§ förordningen (SFS 2003:778) om skydd mot olyckor. Anmälan ska göras till kommunens räddningstjänst (**tel. 112**), eller icke akuta fall till tillsynsmyndigheten. Olyckshändelser som anmäls till räddningstjänsten eller

tillsynsmyndigheten ska omedelbart anmälas vidare till huvudmannen för vattentäkten. Fastighetsägare har skyldighet att informera hyresgäster och arrendatorer om skyddsföreskrifterna.

Ersättning

Miljöbalken innehåller i 31 kap. 4 och 5 §§ regler om ersättning vid restriktioner till följd av vattenskyddsföreskrifter. Markägaren har rätt till ersättning i fall där mark tas i anspråk eller där pågående markanvändning avsevärt försvåras till följd av föreskrifter enligt 7 kap. 22 § om åtgärder eller inskränkningar som rör vattenskyddsområde.

Restriktioner som motsvarar vad som gäller enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB medför normalt ingen rätt till ersättning.

Fastighetsägare som vill göra ersättningsanspråk väcker talan hos Mark- och miljödomstolen inom ett år från det att beslutet om vattenskyddsföreskrifter har vunnit laga kraft (31 kap 13 § MB).

Övrig lagstiftning

Tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut innebär inte att det inte kan krävas prövning enligt annan lagstiftning. Några exempel på annan lagstiftning anges här nedan.

Spridning av bekämpningsmedel

Förordningen SFS 2014:425 om bekämpningsmedel styr användningen av bekämpningsmedel. Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2015:2 om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel reglerar användningen av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde.

Spridning av växtnäringsämnen

I förordningen SFS 1998:915 om miljöhänsyn i jordbruket anges regler för spridning av gödselmedel. I Jordbruksverkets föreskrifter SJVFS 2004:62 om miljöhänsyn i jordbruket anges regler för begränsning av antalet djur i ett jordbruk, lagring och spridning av stallgödsel samt krav för att åkermark ska anses höst- eller vinterbevuxen. I kungörelse med föreskrifter SNFS 1994:2 om skydd för miljö regleras när avloppsslam i jordbruket används.

Hantering av brandfarliga vätskor

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2021:10 om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor ställs särskilda krav inom vattenskyddsområden.

Ny lagstiftning

Bestämmelser enligt nya lagar och förordningar, som fastställs efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom det aktuella skyddsområdet, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Den som upptäcker verksamheter eller händelser inom eller i anslutning till skyddsområdet som kan medföra risk för förorening bör omedelbart anmäla detta till:

Räddningstjänst

Räddningstjänsten Västra Blekinge, telefon 112

Tillsynsmyndighet

Miljöförbundet Blekinge Väst, telefon 0456 - 81 60 00

Vattentäktens huvudman/ VA-drift

Sölvesborgs Energi Vatten AB telefon, (växel) 0456-81 68 80

På Länsstyrelsens vägnar

ULRICA MESSING

Annelie Johansson
(Enheten för Miljöprovning)

Bilaga 1

